

In libros συμμετρίας Alberti Düreri πολέμοιο ad Cristophorum Colerum B. E. et doctiss.

Cum tuo max. impulsu hos libros Alberti cariss. tibi amicorum, transferendos in linguam latinā suscepissem, cōueniens visum fuit, de tota cōuersione nostra rationem tibi reddere, vt et tuo iudicio commendaretur lectorib. et ego quasi te duce huius editionis viam minus timide ingrederer. Cum igitur intellexissem nostrā operam, quam in trāsferendo sumpsissemus, tibi non displicere, placuit illas rationum quasi tabulas hoc loco exponere, vt a te quæ gessissem comprobata ostenderem, fieretq; hoc modo speciosius opus. Allaturum etiam non nihil hoc utilitatis lectorib. sperabā, cōmunicatione quadam animi et cogitationum nostrarum. Quib. si quid hac in parte gratæ a nobis opere nauatum fuerit, id omne tibi v. el. debebunt referre acceptum, qui non modo autor mihi extiteris, sed etiam impulsor.

Cristophoro Colero B. Cos.

Cum tuo suasu vertendi Dürerianos libros de pictura prouinciam ceperim, quid in toto opere max. appellandis reb. secuti essemus, placuit exponere tibi ante editionem de tua sententia vel retenturi illa vel mutaturi.

Quod autor exquisiuit in aptis et concinnis corporib. effingendis q̄ longe quæ partes a quib. distare deberēt, Duce elegans et venusta membrorum compositio pulcritudo est, ideo nos interpretantes titulum, Symmetriam in his libris doceri p̄notauimus. Hæc picturæ dedit, vt Plinius ait, Primum parrasius, vsurpauit autem plurimum Euphranor, qui et volumina de ipsa cōposuit. Latinū nomen eisi habere negat nos tamen interpretentur cōmensum cōmensurationē. Atq; ita arte, quæ naturā sequitur, ratio vestigatur qua quicq; tale fiat in exprimēdis rerum formis, quale re vera fuisse. Dime- tiendarum autem partium in corporib. cum duplex sit via, vna altitudinis, altera latitudinis, vt scis hanc bifariam accepimus, Nam quum in obliquis etiam imaginib. vt in plano notaretur, satis intellectum iri putabam hanc densitatis esse si ad soliditatem corporis respectum esset. Eodem pertinet et quā profunditatem vocant cum a dextris partib. retro quasi ceditur vt in obliquo capite, verbi gratia, ab oculis ad aures. Altitudinis quidē ratio longitudinis est. Sed in pede seu calce peculiariter cōsiderauimus. Nam ille trāsuersus longus est, ita obliquo designat̄ datur perpendiculariter altitudinis. Neq; te fugiat si quando nominentur a nobis simpliciter partes, illarum initia seu summitates accipiendas, sicut fere adiecit̄, cum non fuerit vt opinor necesse, alicubi etiā superuacū. Nobis tamen vt in alieno opere non nimium audendum duximus. Quis autem requirat cum sinciput dicatur summi adiectionem, p̄sertim hac voce facta e summo capite, nisi fallor? Ceterum cum autor curiosa pene diligētia exquisiuerit partium in corpore humano nomina, quo mēsuraciones certiores essent, quibusdam etiā noua imposuerit, confido fore vt studiosi versionis vel hac in parte difficultatem intelligāt, Nam reliqua p̄terea quæ et ipsa nō possunt facilia videri fuisse, cum in hoc genere quod imitaremur,

antiquorum extaret nihil. Conquisiuit̄ autem et nos non mediocri cura neq; modico tempore nomina quibus latine reddere Düreriana possimus, quæ q̄ apposita sint, non nos quidē p̄cesari decuerit, sed legentium erit iudicium. Duce velim tu qualia sint p̄pendas, cui si satisfecero bona erit et de aliorum iudicationib. spes. Quos tamen equum fuerit, vt arbitror, erratorum etiam nobis cum tali voluntate gratiam libenter facere, atq; hæc nostra emendantes ipsos aliquid melius proferre, quod quidem non solum non offerret nos, sed etiam voluptatem cum utilitate nobis afferret. Ne quid autem dissimularem, subiecit̄ appellationes partium in humano corpore latinas, quibus addidimus teutonicas Düreri, vt perspiceretur quid e quo fecissemus.

Partium humani corporis nomina quarum in his Libris mentio fit.

Sinciput græci vocant βρέγμα. intelligenda est capitis summitas pro qua veteres verticem posuere. Die schaytel.
Vertex vbi in media calua capilli girantur. Der hinderst wirbel.
Deciput et occipitum. Hinden der kopff ob dem genigk.
Radices capilli. Harwachs. Accipiuntur autem supra frontem et tempora.
Frons. Die stiern.
Supercilia. Augpraen.
Palpebre. Augschedel.
Nasus. Die nase.
Nares. Naslöcher.
Bucca. munde. Sic enim visum in ore nominare coniunctionem labiorum, id est vt græci vocant, συναρμογῆν vel συμβολῆν
Genæ siue malæ. Item buccæ. Die packen.
Tempora. Neben das haubt.
Collum. gula. guttur. ceruix. Der hals.
Scapulæ. Schulterflaysch.
Humeri. Achsel. Ibidemq; notantur extare humeri ossa, id est capita inserta τῆ ἀμοκότηλι id est acetabulis. Die achselbain.
Iugula et iuguli. Halsgrüblein. Intelligenda autem est ἡ σφαγή, id est lacuna in medijs iugulis. Jugulum etiam latini dixerunt.
Pectus Die pruste.
Alæ siue Axillæ ächsen. Notantur autem in aduerso et auerso corpore.
Mamæ. prüste. Papillæ. Die tütlein.
Infra mamæ. vndern prüsten. Ibidemq; nominatur alicubi imus thorax.
Iumbi. latera. sub costis. vbi p̄cingimur. Cinctus. die waychen.
Sinus coxarum, quod supra illas concauitates extat, in quas coxæ caput inseritur quæ sunt κοτύλαι id est acetabula. Græci vocant plane ἰσχία. Der huft art.
Suumum femur seu coxa. der huft ende. Alicubi coxendices diximus. Quas tamen fere